

Oikeusministeriö

20.5.2021

Viite: VN/27452/2020

Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien kokemukset julkisuuslain toimivuuteen ja julkisuusperiaatteen toteuttamiseen liittyen

Oikeusministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan julkisuuslain ajantasaistamista. Työryhmän toimikausi kestää 30.6.2023 saakka.

Julkisuuslain ajantasaistamista valmistelevan työryhmän tehtävänä on selvittää ja arvioida julkisuusperiaatteen asianmukaisen toteutumisen ja toteuttamisen ongelmakohtia ja niihin vaikuttavia toimia. Selvitysten ja arvioiden perusteella työryhmän tulee valmistella sille asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat lainsäädännön muutosehdotukset. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja toimivampi lainsäädäntö, joka edistää yhteiskunnan avoimuutta ja vastaa nyky-yhteiskunnan vaatimuksia.

Oikeusministeriö on osana työryhmän toimeksiantoa pyytänyt viranomaisilta, myös tasavallan presidentin kanslialta, kokemuksia voimassa olevan lain soveltamiseen liittyvistä keskeisistä haasteista ja lainsäädännön kehittämistarpeista. Kyselyn tulokset on tarkoitus huomioida osana työryhmän tehtävänä olevaa kehittämistarpeiden arviointia.

Lausuntonaan tasavallan presidentin kanslia tuo esiin seuraavan.

Voimassaolevan julkisuuslain säätämisen jälkeen lakia tasavallan presidentin kansliasta on muutettu siten, että tasavallan presidentin ja kanslian asioiden ja asiakirjojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään (laki tasavallan presidentin kansliasta, jälj. *kanslialaki*, 83.1 §). Aiemmin voimassa olleen vastaavanlaisen kansliain 60 §:n mukaan tasavallan presidentti saattoi presidentintoimen hoitamisen kannalta välttämättömän luottamuksellisuuden suojaamiseksi päättää asiakirjan julkisuudesta toisin kuin julkisuuslaissa säädettiin.

Mainitun kaltainen erityissäännös ei ole tarkoituksenmukainen, joskin tasavallan presidentin kanslia kiinnittää huomiota siihen, että tasavallan presidentti on valtiollinen instituutio eikä viranomainen. Julkisuuslain sääntely, kuten sen soveltamisala erityisesti mitä tulee viranomaisen asiakirjan määrittelmään, saattaakin joissain tilanteissa olla vaikeasti yhteensovittavissa tasavallan presidentin tosiasiallisen toiminnan kanssa. Asiakirjan määrittelmä kaipaa muutoinkin ajantasaistamista tiedonvälitysmenetelmien muuttuessa ja digitalisoituessa.

Yhteiskunnan muututtua ja muuttuessa julkisuuslain 24.1 §:ssä säädetyt salassapitoperusteet kaipaavat myös päivittämistä. Yhtenä erimerkkinä mainittakoon 24.1. §:n 1 kohta, joka ei koske tasavallan presidentin kanslian tuottamia asiakirjoja.

Tasavallan presidentin kanslia kiinnittää myös huomiota kansliain 2 §:ssä säädettyyn tehtäväänsä huolehtia tasavallan presidentin henkilökohtaisesta turvallisuudesta ja hänen käytössään olevien tilojen turvallisuudesta. Julkisuuslain 24.1 §:n mukaiset salassapitoperusteet eivät kaikilta osin ole riittäviä kansliain 2 §:ssa säädetyn turvallisuuden varmistamisen kanssa.

Erityisenä muutostarpeena tasavallan presidentin kanslia näkee erityisesti henkilötietojen suoja koskevan sääntelyn ja julkisuuslain yhteensovittamisen.

Tasavallan presidentin kanslia korostaa avoimuuden merkitystä, mutta halua kuitenkin nostaa esille myös sen, että hyvin laajamittaiset tietopyynnöt tai tietopyynnot, jotka vaikuttavat esimerkiksi viranomaisen valvontakyvykkyden testaamiselta, voivat rapauttaa luottamusta julkisuusperiaatteeseen.

Lopuksi tasavallan presidentin kanslia esittää, että sen asiantuntija otetaan mukaan julkisuuslain uudistamistyöhön, jotta osin edellä esiintuodut tasavallan presidentin ja kanslian toiminnan erityispiirteet tulevat otetuksi huomioon uudessa lainsäädännössä.

3/3

Jukka Siukosaari
Kansliapäällikkö

Päivi Pietarinen
Oikeudellinen neuvonantaja